

Міністерство освіти і науки України
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «БЕРДЯНСЬКИЙ
МАШИНОБУДІВНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
Національного університету «Запорізька політехніка»

Циклова комісія гуманітарної, соціально-економічної та природничо-
наукової підготовки

**МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДО ПРАКТИЧНИХ РОБІТ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА МОВА
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ (ПС)**

галузь знань: 07 Управління та адміністрування

спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок (спеціалізація: «Фінанси кредит»)

2023 р.

Методичний посібник до ПР навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням (ПС)» для здобувачів освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

«30» серпня 2023 року –

Розробник: викладач ВСП «БМФК НУ «Запорізька політехніка» Катерина КУЛЬБАШЕНКО.

Затверджено на засіданні циклової комісії гуманітарної, соціально-економічної та природничо-наукової підготовки.

Протокол № 1 від 30 серпня 2023 року

Голова циклової комісії спеціальності гуманітарної, соціально-економічної та природничо-наукової підготовки.

_____ Олена КОЖУШКО
(підпис)

Орфоепічні норми. Акцентуаційні норми

1. Запам'ятайте правильне написання.

Боротьба, а не бородьба; з кваліфікованим спеціалістом, а не с кваліфікованим;
з хворим, а не с хворим; з тобою, а не с тобою; спрямувати, а не зпрямувати;
співчуття а не зпівчуття; зцілення, а не сцілення, стенос, а не зтенос, спринцювання,
а не зпринцювання, схрещення, а не зхрещення, спліскувати, а не зпліскувати, з
таблетками, а не с таблетками.

2. Розставте наголоси. Запам'ятайте нормативне наголошення в словах, які
часто використовують лікарі у своїй щоденній практиці. Складіть речення з
поданими словосполученнями.

Артеріальна гіпертензія, великогомілковий м'яз, великоваговий, зубний біль,
стійка стенокардія, щитоподібна залоза.

3. Замість крапок напишіть пропущену літеру *г* або *з*.

...епатит, ...ерпес, ...емофілія, ...ромадянство, ...речний, ...игнути, ...еноцид,
...рунт, ...ігієна, ...іпертензія, ...іпотонія, ...рип, ...іпертонія, ...ратчастий,
...атунок, ...ірчичники, ...астрит, ...рілка, ...умовий, ...уля, ...ігантизм, ...ріх.

4. До поданих слів доберіть варіанти з наголошеними літерами *а, о, у, е, и, і*.

Автобіографічний, аналогічний, адресований, акцентований, втручання,
договірний, записати, випробування, індивідуальний, інфекція, клінічний,
мускулатура, операційний, розвинений, слъзовидільний.

5. Замість крапок напишіть пропущені літери, мотивуйте написання.

Амб...ційний, в...дужувати, вис...пний, ді...гн...стичний, диспанс...ризація,
докум...нтація, зап...льний, ем...ційний, інфантилізм, к...шковий,
малогом...лковий, пері...дичний, прогр...сувати, с...нливість,
ф...льдшерсько-акуш...рський, хв...роба.

Лексичні норми. Стилiстичні норми

1. Від поданих слів утворіть форму множини.

Автор, корпус, округ, паспорт, пояс, ректор, директор, професор, редактор,
кишка, навчати, видужати, дихати, поєднати, викладач.

2. Прочитайте текст. Випишіть слова, до яких можна дібрати синоніми, антоніми.

Учені з Фінляндії виявили, що люди, які вживають велику кількість молока, рідше хворіють на рак товстої кишки. Таку дію дослідники пов'язують з лактозою, яка міститься в молоці та сприяє розвитку в організмі бактерій, що пригнічують утворення ракових клітин.

Також доведено, що вітамін D та кальцій, якого так багато в молоці та молочних продуктах, не впливають на ймовірність виникнення злоякісних новоутворень.

3. Підберіть і запишіть синоніми до слів та словосполучень.

Хворіти, хвороба, ознака, грудна жаба, отруєння організму, викидень, нарив, неприємність, білокрів'я, черево, природний.

Слова для довідок:

Натуральний, симптом, нездужати, самоаборт, недуга, гнійник, хворість, стенокардія, інтоксикація, безпам'ятство, живіт.

4. Згрупуйте слова книжні, розмовні, зневажливі, суржик.

Ледар, лінивець, ледацюга, лінтяй.

Ні на що не здатна людина, нікудишній, нікчема, безполізна особа.

Жінка врача, лікарша, дружина лікаря.

Прийти в свідання, очуняти, опритомніти.

Недбала людина, головотяп, недотепа, небрежна людина.

Той, хто багато говорить одне й те саме, тріпло, балакун, торохтій.

5. Подані слова поділіть за стилями. Обґрунтуйте розподіл.

Асиметрія, апендицит, донечка, дідько, експеримент, перемовини, наказ, серденько, доктор, україночка, очуняти, милий, ікатися, лікарша, заболів, норма, лікарувати, рюмсати, костоправ, мамій, новоспечений, симпатія, поганець, анатомка.

Орфографічні норми

Правопис літер, що позначають ненаголошені е, и, о

1. На місці крапок вставте пропущені літери.

Зразок. Шумить і вирує (вир) вечірнє (вечір) місто. (В. С.).

І. І небо т..плотою (?) гл..биніє (?), і радість нал..вається (?) в серця. (В. Сим.). Т..чуть (?), як мед, осінні в..чори (?), ч..рвоним (?) глodom заглядають в хату. (А. Мал.). Гр..бник (?) граблями гріб гр..би (?) і примовляв: "Гр..би, гр..би.." (А. К.).

ІІ. Набл..жається (?) ніч, вона гл..бока (?) і зоряна. (В. С.). Мов нам..стинкою (?) бл..скуchoю (?), м..гнула (?) вологим оком білочка руда. (В. Гр.). Ч..рвона (?) ружа з чорними л..сточками (?) тремтить на полотні, немов ж..ва (?). (Н. Вол.).

2. Запишіть слова з ненаголошеними [є], [и] в дві колонки, вставивши пропущені літери.

Ч..рговий, зуп..нятися, ст..блина, л..сиця, ч..рствий, хв..лювання, д..вина, д..сяток, бл..зький, в..шневий, с..лянка, ч..рв'як, м..дівник.

3. Вставивши літери, запишіть слова у дві колонки: 1) з літерою *а* в корені; 2) з літерою *о* в корені.

Г..нчарня, к..рявість, к..лач, к..чанистий, перел..пачений, розб..гатіти, к..жан, к..рячкуватий, с..лдатський, к..закувати, г..нчарство, х..зйновитий, п..ганющий, г..рячкуватий, б..гатство.

4. Вставте пропущені літери. Доберіть слова з наголошеними голосними в корені.

Підр...берний _____

м...дикамент _____

с...човий _____

еф...ктивність _____

с...рцевий _____

5. Вставте пропущені літери, випишіть слова, де можуть почергуватися наголошені/ненаголошені голосні.

Нападоподібний головний біль ст...скального характеру з п..реважною л...калізацією в пот...личній ділянці голови, сильне запаморочення з відчуттям переміщення відносно довколишніх пр...дметів, припл...ви крові до голови, м...готіння в очах, зад...шка при фізичних напруженнях, під час швидкої ходи.

Зміни приголосних при їх збігу

1. Вставте пропущені літери. Позначте у словах орфограму "літери, що позначають приголосні, які уподібнюються".

Будь прокляті ті, хто відняв у мене ві..чизну! Але у ві..чизни ніхто не одніме мене. (Л. Кос.). Лихий ві..чим козаченька молодого лає. (Н. тв.). Пропливають зорі України над моїм ві..чиненим вікном. (В. С.). У світі є одна дорога рідна і о..чий дім в долині голубій. (А. Мал.). По кла..ці молодиця перейшла, похитуючи відрами дзвінками. (М. Р.).

2. Подані іменники поставте у формі давального відмінка однини.

Донька, Оксанка, Маринка, нянька, матінка, мамонька, калинка, калинонька, краплинка, хатинка, Галька, голка, Галинка, Юленька, Лізонька, Маланка, Валька, Валентинка, паска, праска, сопілка, бурулька, гілка, лялька, рибалка, зозулька, спілка, кілька, ополонка, синька, пінка, Жмеринка.

3. Доберіть до виділених дієслів і запишіть форми із чергуванням приголосних.

Ходжу, сумую і питаю, за що я мушу сумувать?(М. Р.). *Сиджу* на березі ріки, дивлюсь вогким навколо зором. (В. С.). Часто я в думці з тобою великі розмови *проваджу*. (Л. У.). Тривожно в даль *гляджу*, а в серці тяжкий жаль. (І. Ф.). Не *раджу* я, синку, тобі кров людську річеньками марне проливати. (П.К.). Радію я, коли *знаходжу* слово із пахощами й кольором. (А. Мал.) *Ненавиджу* я слабкості свої. (Л. Кос.). Пса бійся не того, що гавка, а того, що *лащиться*. (Н. тв.).

I. Одеса, Париж, Прилуки, Острог, Рига, Владивосток, Овруч, Волга, Буг, Черкаси, Кагарлик, Виборг, Запоріжжя, Страсбург, Кривий Ріг, Кременчук, Вернигородок, Шліссельбург, Бангладеш, Гамбург, Лейпциг, Цюрих, Чикаго, Кавказ, Карабах, Сиваш, Данія.

[illegible]

Безпека, серце, рік, вік, рука, вухо, нога, печінка, нирки, шлунок.

[illegible]

1. Утворіть від поданих слів прикметники та запишіть їх, звертаючи увагу на спрощення.

Совість, пісня, захист, проїзд, злість, хрускіт, волейболістка, швидкість, перехрестя, гігант, пестити, хвастатися, доблесть, кількість, почесть, пристрасть, власність, капость, виїзд, студент, компост, альпініст.

2. Перекладіть українською мовою.

Честный, костлявый, буревестник, выездной, комендантский, скоростной, устный, сердце, перекрёстный, контрастный, областной, шестьсот, шестнадцать, студенческий, туристический, собственный, счастливый, солнце.

Замініть виділені слова одним словом. Чи у всіх словах відбулося спрощення?

Графік, *що складений на тиждень*. _____

Перемога, *що принесла радість*. _____

Робота, *що дає користь*. _____

Нарада, *що пов'язана з виїздом*. _____

Зустріч, *що принесла щастя*. _____

Обличчя, *що світилося радістю*. _____

Змагання, *які відбулися в області*. _____

Випадок, *що трапляється рідко*. _____

У тексті знайдіть слова, де відбувається спрощення. Випишіть їх та поясніть правопис.

Серце (лат. cor, грец. Καρді́а) – фіброзно-м'язовий орган, що забезпечує потік крові по кровоносних судинах.

Серце людини складається з чотирьох камер, розділених перегородками і клапанами. Кров з верхньої і нижньої порожнистої вени надходить у праве передсердя, проходить через трикуспідальний клапан (він складається з трьох пелюсток) в правий шлуночок. Потім через легеневий клапан надходить у легеневу артерію, йде до легень, де відбувається газообмін і повертається до лівого передсердя. Потім через мітральний (двостулковий) клапан (він складається з двох пелюсток) поступає у лівий шлуночок, потім проходить через аортальний клапан в

аорту.

У праве передсердя входять порожнисті, в ліве передсердя – легеневі вени. З правого і лівого шлуночка виходять, відповідно, легенева артерія (легеневий стовбур) і висхідна аорта. Правий шлуночок і ліве передсердя замикають мале коло кровообігу, лівий шлуночок і праве передсердя – велике коло. Серце розташоване в нижній частині переднього середостіння, велика частина його передньої поверхні прикрита легенями. З впадаючими ділянками порожнистих і легневих вен, а також виходять аортою і легневим стовбуром воно вкрите сорочкою (перикардит). У порожнині перикарда міститься невелика кількість серозної рідини. У дорослої людини його обсяг і маса складають в середньому для чоловіків 783 см³ і 332 г, для жінок – 560 см³ і 253 г.

На місці пропусків поставте відповідні слова, використовуючи довідкові слова в потрібній формі: серце, студент, каліцтво, тиждень, якість, область.

Цього року лікарі-інтерни та _____ старших курсів медичного університету були запрошені на _____ курс підвищення кваліфікації до _____ лікарні. Тут читав лекції відомий професор М.М.Амосов. Усі були вражені, як _____ та професійно він пояснює складні випадки з кардіохірургії та хірургії. Його праці з хірургічного лікування захворювань _____ були відзначені не лише в Україні, але далеко за її межами. Завдяки його методиці багато людей уникло _____ та змогли повноцінно жити й працювати.

М'який знак

1. Вставте, де потрібно, м'який знак.

Авін..йон, н..юанс, фл..юс, сен..йор, дуен..я, фл..югер, модел..єр, Кордил..єри, С..єрра-Невада, с..южет, Н..ютон, Гот..є, бутон..єрка, т..юрбан, ател..є, цел..юліт, пен..юар, горел..єф, бл..юз, кан..йон, бел..єтаж, порт..є, дос..є, конферанс..є, с..юїта, Люс..єн, Жул..єн, Лавуаз..є, Пхен..ян, В'єнт..ян, біл..ярд, бурд..юк, компан..йон, монпанс..є, камуфл..яж, камарил..я, с..юрприз, ескадрил..я. Кардинал Рішел..є, драматург Мол..єр, композитор Йоганн Себаст..ян Бах, сонети Віл..яма Шекспіра, романи Еміля Зол..я, художник Г..юстав Доре, театр Бергон..є, кіноактори Анна Ман..яні та Жерар Депард..є, письменник Джозеф Ред..ярд Кіплінг, художник Амадео Моділ..яні, співачка Монсерат Кабал..є.

2. Перекладіть слова українською мовою. Поясніть різницю в написанні.

Вратарь, шестьдесят, сажень, степь, болезнь, меньшинство, стул, эмаль, карандаш, путь, секретарь, дробь, запорожский, конь, французский, библиотекарь, Харьков, горький, восемь, ночью, зверь.

Знайдіть помилки у словах та запишіть їх правильно.

Дощ, донечка, більшість, пісня, світ, сьпільний, близькість, сьогодні, цьогорічний, меншість, різбяр, громадськість, шістдесят, промінчик, маленький, Уманщина, нячити, донці, уманський, Паньченко, Мирончук, Ілля, чотирох, у мисьці, на гільці, до вінця, волинський, Гуцулщина, вітерець, Галчин, тихесенкий, Горкий.

Випишіть слова, за допомогою яких поясните: коли пишеться м'який знак, а коли не пишеться.

Приступаючи до викладу питань діагностики, лікування і догляду за гінекологічними хворими, ми вважаємо за необхідне хоч би коротко спинитися на питаннях медичної деонтології. Термін «деонтологія» походить від грецького слова «деон», що означає «належне». Отже, деонтологія означає в перекладі українською мовою «вчення про належне».

М. М. Петров, який написав книгу, присвячену питанням хірургічної деонтології, так визначає завдання медичної деонтології: «Ми маємо на увазі принципи організації лікарської роботи в лікарні й клініках, де вона провадиться колективами лікарів та їх помічників, принципи урахування лікарями психіки своїх хворих, питання права лікарів на лікувальні й діагностичні експерименти, питання усвідомлення лікарями їх людського і лікарського обов'язку перед хворими, які довіряють їм своє життя, а тим самим і добробут своєї сім'ї». Завданням медичної деонтології є також організація товариських відносин між медичними працівниками «від малого до великого» будь-якого медичного закладу.

5. Замість крапок напишіть, де треба, м'який знак; мотивуйте написання.

Обстежен...ня показало, стаціонар..., обстежен..... не було, білесен....кий халат, «швидка» загал....мувала, кров'яні тіл....ця, грип...., легеневі міхур.....ці, анал...гін, термометр...., грам..., голівон....ка, шприц..., ас....фіксія, ас....цит, безсон....ня, лікар...с...кий, емул....сія, моч....ка, лікат....., кір....., кін.....цівка, кист....., кал....цій, викиден..., біл....., лікарн.....яне ліжко, хребець..., хворому бояз....ко, мікроб..., мігрень....

Сполучення йо,ьо

1. Вставте пропущені літери.

Ма..ор, дз..об, с..омий, під..омний, д..оготь, тр..ох, ц..ого, заво..овник, васил..ок, кс..ондз, кост..ол, ко..от, в..окати, вір..овка, зна..омий, кол..оровий, с..орбати, ма..оліка, опрац..ований, під..ом, т..охкати, з..омка, Мурав..ов, Журавл..ов, ра..он.

2. Перекладіть українською мовою.

Лён, сегодня, серьёзно, майор, бульон, миллион, каньон, шампиньон, район, осеннего, полевой, ледовый, лёгчик, знакомый, павильон, подъём.

Запишіть слова правильно.

Маіоріти, самотній, полейовий, іод, сльйоза, затохкати, покарежитися, боьовий, завоьований, схвилюваний, підьомний, малйьовничий, Іорданія.

4. Перекладіть текст українською мовою, звертаючи увагу на написання *йо,ьо*.

Капли, обычно комнатной температуры, вводят в нос при помощи пипетки. Больной при этом сидит или лежит на спине, голова его запрокинута назад и немного повернута в ту сторону, с которой нужно закапать капли. Это необходимо для того, чтобы капли смочили большую поверхность боковой стенки носовой полости и попали в носовые ходы. Так, например, попадание капель в средний носовой ход при гайморите будет способствовать лучшему оттоку гнойного содержимого из гайморитовой пазухи. Важно помнить также, что любые лекарства должны вводиться строго по назначению врача, с соблюдением назначенной дозировки и времени применения. Вдувание в нос порошкообразных разных лекарственных вещей обычно делают в поликлинике или в больнице.

5. Доберіть десять слів на правопис *йо,ьо* та введіть їх у речення.

Апостроф

Запишіть слова у дві колонки: 1) у яких вживається апостроф; 2) у яких не вживається апостроф.

Опам..ятатися, бур..як, дев..ять, р..явкати, нев..язкий, електрозвар..ювання, ад..ютант, атель..є, голуб..ятко, духм..яний, об..їзд, вар..яг, Лук..янівка, інформб..юро, об..єкт, кань..йон, верб..я, р..явкнути, арф..яр, авант..юра,

д
о

Внайдіть помилки, правильно запишіть слова.

. Гурев, св'ято, Кюв'є, зясувати, повітря, м'ясо, червяк, бур'ян, зв'язок, В...ячеслав, міжгіря, зекономити, обєм, зявитися, Пятницький, памятки, мюркв'яний, пятсот, валеряна, мязи.

н
у

т 3. Вставте на місці крапок, де потрібно, апостроф.

и 1. Солом..яним волом не орати, сінним конем не їздити. Залізо іржа з..дає, а заздрісний від заздрощів погибає. Катерина Дем..яну не попустить бур..яну. Хороший господар на св..ято не киває. На криву дірку – кривий цв..ях. Як на ноги вщп..явся, то й за працю взявся. З охотою можна і камінь прицв..хувати. Черв..я дерево точить, а невміла хазяйка дім переводить. Коли злива р..ясна, дерев не поливають. Яка тканина, така й р..яднина. Хто буденного одягу не носить, той лв..яткового не має. Краще втрата, яка об..єднує, ніж здобич, яка роз..єднує. Песика

.
.
я
в

б..ють, а левик боїться. Соловей хвалиться голосом, а папуга – пір..ям. (Н. тв.).

Крапле росою з тополі пісенька солов..я (Г. К.). Уже давно одрум..яніли солодкі яблука в садах (В. С.). В..яжуться калинові сузір..я в небі над калиновим Дніпром. чують ранок медв..яний. (М. Ст.). На тлі св..ятинь ми всі малі. (О. С.). Тінь Св..ятослава майне під зірками. (Л. Кос.). На сполох б..є душа моя хоробра. блищить так яскраво. (Л. У.). Надвечір..я вересневе одягається в кармін. (Б. Ол.). Земля пишається у р..ясті. (М. Р.). Співає липа на узгір..ї і щирим золотом бринить. подають свій голос журавлі. (Д. Луц.).

Знайдіть слова з апострофом, підкресліть та поясніть їх правопис.

Серцева м'язова тканина (міокард) становить практично всю масу серця людини. Тканина утворена величезною кількістю сильно розгалужених, переплетених волокон. У наших далеких попередників, риб і амфібій, ця тканина нагадує пухку сітку: кров вільно проходить через неї, попутно віддаючи кисень і поживні речовини. У людини ж та інших вищих тварин за харчування серцевого м'яза відповідають коронарні судини. Чим же будова м'язової системи відрізняється в цьому випадку? Вся справа в тому, що кожне волокно поперечно-м'язової тканини - своєрідна «ланцюг» клітин, з'єднаних своїми вільними кінцями.

Складіть речення з поданими словами та словосполученнями.

З'ясувати причину захворювання, з дев'ятої до одинадцятої приймати хворих, здоров'я, обов'язки медичного персоналу, пов'язку, накладену на операційну рану, з'являється біль у животі, робота, пов'язана з підвищенням внутрішньо-черевного тиску.

Подвоєння та подовження приголосних

1. Обґрунтуйте написання.

Зразок: масаж, а не массаж, бо в загальних назвах іншомовного походження приголосні не подвоюються.

Апарат, а не аппарат..._____

Апендицит, а не аппендицит ..._____

Аперцептивний, а не апперцептивный..._____

Атракція, а не аттракция..._____

Бацила, а не бацилла..._____

Беладонін, а не белладонин..._____

Дифузія, а не диффузия..._____

Абсцес, а не абсцесс..._____

Грип, а не грипп..._____

Імунолог, а не иммунолог..._____

Імуноглобулін, а не иммуноглобулин..._____

Ілюзія, а не илюзія... _____
Іригація, а не ирригація... _____
Талій, а не таллий... _____
Терилітин, а не террилитин... _____
Фолікули, а не фолликулы... _____

2. Подані слова поставте в орудному відмінку однини та множини.

Алергія, абсцес, аномалія, апатія, ботулізм, видужання, відчуття, відповідь, життєдіяльність, запалення, здоровенний, лікування, марення, мовлення, осінь, обличчя, стаття, туманність, честь.

3. Зі словами *інновація, іннервація, іррадіація, імміграція* складіть речення.

4. Замість крапок поставте пропущену літеру, де потрібно. Поясніть наявність чи відсутність подвоєння приголосних.

То(н...)а, ко(л...)ектив, мадо(н...)а, шо(с...)є, ма(н...)а, е(ф...)ект, Апо(л...)он, Ге(н...)адій, А(н...)а, Ві(с...)аріон, Агне(с...)а, Га(н...)а, е(м...)іграція, баро(к...)о, ві(л...)а, гру(п...)а, су(м...)а, Го(л...)андія.

5. Доберіть десять слів іншомовного походження, пов'язаних з Вашою майбутньою професією. Напишіть їх. Поясніть правопис.

Правопис літер у, и, і, ї у словах іншомовного походження

1. Перепишіть, вставляючи пропущені *і* та *и* в іншомовних словах.

1. Д...скета, такс...ст, ц...рк, метод...ка, ст...мул, з...гзаг, ш...фр, р...ф, ч...пси, артер...альний, ген...альний, ауд...енція, кл...єнт, рад...й, артер...я, рац...я, б...знесмен, п...рат, в...траж, м...ф, г...потеза, г..д, к...но, х..мія, л...ра, н..мб.

2. Поясніть, чому на початку іншомовних слів пишеться літера *і*. Доповніть цей ряд професійними (медичними) прикладами.

Ідея, інструкція, імпорт, інфляція, імітатор.

3. З якої мови запозичено подані слова? Запам'ятайте їх правопис.

Журі, брошура, парфуми, парфумерія.

4. З поданими словами складіть речення, у яких кожне іншомовне слово було б замінене власне українським.

Симптом, репродукувати, фіксувати, анонс, фольклор, патент, екстраординарний, бізнес.

5. Складіть речення з поданими словами.

Таксі, кабінет, масаж, піаніст, колір, папір, журі, бандурист, маскарад, сюжет, джаз, касир, урюк, контакт.

Правопис префіксів і суфіксів

1. Допишіть прощені префікси. Поясніть правопис слів.

Бе...захисний, ро...доріжжя, ...хвилювати, ...дерти, ...гнути, ...фотографувати, ро...кішний, ...пхнути, бе...страшний, ...цідити, ...хитрувати, ...платити, бе...межний, ро...сердитись, ...хопити, ...бити, ...копати, бе...турботний, ...єднати, о...цвітає, ...різати, ...писати, ...сохнути, ро...пис, ...цементувати, ро...чин, бе...платно, ро...тин, ...прожогу, бе...крилість, ...ковзко, ро...кис, ...пад, не...проста, ...кинути, ...клад.

2. Запишіть українською мовою слова, поясніть особливості написання префіксів *пре-, при-*.

Приоткрыть, придержать, премудрость, прикарпатский, приписать, предорогой, придумать, преграда, приобретать, прекрасный, прибой, присушить, преобразователь, пресильный, пристройка.

3. Оберіть правильно префікс. Поясніть правопис слів.

1. (С, з)падає (с,з)пеки марево бе(с,з)крає (Мал.). 2. Буйно ро(з,с)рослися трави й кущі, потемнішало листя на деревах (Донч.). 3. Захід (з,с)гасає, мов скалка червона, – і наостанку в Дніпро загляда (Ткач.). 4. На городі молода пишні коси ро(с, з)плела, у зеленії хустини золоті хова зернини (Н. тв.). 5. Гуртом сипнули

школярі до класу і, (с,з)товпившись коло дверей, почали (з,с)кидати свити, (з,с)кладаючи їх у купу (Гр.). 6. Два обличчя, одне ніжне, випечене, друге Настине – засмажене, мужицьке, (с,з)тулилось одно з одним, як (з,с)кипіли(Вас.).

4. Вставте, де потрібно, пропущені букви.

Францу..кий, кременчу..кий, солда..кий, ньюйор..кий, завод..кий, співробітни..тво, , фашис..кий, криворі..кий, заступни..тво, студен..кий, бездоган..ий, невин..ий, захоплен..ий, вихован..ість, несказан..о, нескінчен..ий, натхнен..ий, самовіддан..ий, священ..ий, шален..ий, невпин..о, стомлен..ий, недобудован..ий, гостин..о.

5. Від поданих слів утворіть прикметники. З'ясуйте правила правопису суфіксів.

Лікар, рука, зуб, голова, гінеколог, число, травматолог, серце, печінка, судина, історія, кінець, інфекція, життя, хвороба, мовлення, аптекар, аптека, розчин, рідина, дільниця, доба, операція, піт, клітина, кислота, кістка, людина.

Правопис складних слів (самостійні частини мови)

1. З кожної пари слів утворіть складні прикметники.

Серце і легені, психіка і хвороба, кров і втрата, біль і око, слюза і течє, коротко і зір, зуб і протез, крем і пудра, кров і вилив, фіто і терапія, прямий і кут.

2. Слова, що пишуться разом і через дефіс, запишіть у дві колонки, знімаючи ризику /.

Крово/вилив, крово/носний, жир/о/подібний, тепло/утворення, глухо/німий, фізична/культура, світло/водо/лікування, фото/апарат, мікро/процесор, лейб/медик, пів/Харкова, мати/й/мачуха, лікар/педіатр, дво/поверховий, трьох/сотий, одна/п'ята, де/кілька.

3. Утворіть складні прислівники додаванням часток.

Будь+коли, хтозна+як, аби+як, як+небудь, де+далі, що+духу, аби+куди, будь+де, куди+небудь, де+інде, хтозна+як, так+то, як+небудь.

4. Займенники, що пишуться через дефіс, займенники, що пишуться разом, та займенники, що пишуться окремо, знявши знак питання, запишіть у три колонки.

Хто?небудь, де?який, де?з?ким, аби?кому, де?на?кому, аби?яким, котрим?сь, хто?сь, що?будь, чим?сь, котрого?сь, де?що, кому?небудь, аби?для?кого, чому?будь, що?сь, чого?небудь, будь?кого, аби?на?кому, ким?небудь.

5. Перекладіть українською мовою та утворіть словосполучення.

Ромбовидный, яйцевидный, треугольный, конусообразный, двусторчатый (клапан), червеобразный, крестообразный, седловидный, черпаловидный.

Правопис складних слів (службові частини мови, вигук)

1. Вставте відповідний прийменник. Запишіть словосполучення, розкриваючи дужки.

Заняття... (анатомія), лікар... (фах), ліки... (рецепт), відпустка... (хвороба), іти... (лікар), іспит... (гістологія), багатий... (вітаміни), впадає... (око), готовий... (виступ), собі... (втіха), перебувати... (нагляд), поставити... (приклад), прийти... (тяма), брати... (увага), зважити... (обставини).

2. Знявши ризик, прийменники, що пишуться разом, і прийменники, що пишуться через дефіс, запишіть у дві колонки.

З/під, за/ради, в/подовж, з/перед, по/за, з/поза з/проміж, по/між, на/вколо, з/понад, на/проти, з/під, по/серед, з/посеред, що/до.

3. Перепишіть речення, розкриваючи дужки, поясніть написання *ні* з різними частинами мови.

1. (Ні)де (ні)рибалки, (ні)мисливця (М. Хвильовий). 2. Мені вже потрібні не такі місця, де (ні)що не заважає думати, але такі, де (ні)що не заважає не думати (В. Брюгген). 3. Приколені тополями за крила, (ні)як не позлітають хутори (Л. Костенко). 4. (Ні)хто не питає, куди мандруєш, Лиш промайне, привітається птиця (М.Сингаївський). 5. Пропаде він з нею ні(за)що (Б. Грінченко). 6. І здавалось, (ні)би я вбирав з чистими краплинами водиці пахощі густих цілющих трав, що росли в гаю біля криниці (Д. Луценко).

4. Вставте пропущені літери; випишіть вигук, знімаючи ризик.

І. Встаю вже пізно, біжу неодягнений до вікна і одч..няю обидві половинки. Еге/ге/ге! Хоч сонце сліпить, але я бачу, що ми таки плив..мо. (М. Коц.). Ану/ну, стань мені просто. Гм, бач..ш, носяра в тебе таки журавлиний. М/м... Довготелесий ти, довготелесий. (Ю. Ю.). Е/е/е, поки не пізно, пора прощатись, а то тут можна навік.. zostатись. (Л. Кос.). Охо/хо, проводжала жнива неутомна сторука жниця.

(Л. Заб.). Тай/тай, літа, літа полум'яні! (А. Мал.). Ой/ой, біда! Рятуйте мене, люди! (В. Сим.). Яке б життя було, гей/гей, якби не люди. (Ю. Р.). "Ох/ох/ ох!" – стогне пійма над полем, і голосніше зав..вають собаки в с..лі. (М. Коц.).

П. "Бім/бам! Бім/бам!" – н..сється всюди. (М. Т.). Тр..мбіта! Туру/рай/ра... Туру/рай/ра... (М. Коц.). Ду/ду/ду, ду/ду/ду, уродивсь я на біду! (Н. тв.). Я стою в урочистім мовчанні, а тополі тихо: шу/шу/шу. (Г. К.). Яка в..сока й горда свічка, що хлюпа полум'ям: хлюп/хлюп... (С. Гуц.). А над тихим с..лом вже пон..слось від дзвіниці тр..вожне:бов/бов/бов...(М. Коц.).

5. Перекладіть речення українською мовою, підкресліть частки.

1. Симптомы и лечение те же, что и при передозировке отдельных компонентов препарата. 2. Условия хранения: в сухом, прохладном, не доступном для детей месте. 3. Длительность препарата не ограничена. 4. Капсулы нисконитрина не предназначены для купирования приступов стенокардии. 5. Большая часть материалов в какой-то степени обладает этим эффектом. 6. Более высокая дозволённая зона, которая может быть и незаполненной, называется зоной проводимости. 7. Книга будет полезна также студентам и аспирантам соответствующих специальностей.

Правопис *не* з різними частинами мови

1. Напишіть *не* зі словами разом або окремо й поясніть їх правопис.

Не/вблаганний, не/густо, не/в'янутий, не/краще, не/врожай, не/жить, не/мічний, не/знаний, не/забутий усіма вчинок, не/мовби, не/йти, не/досушити, не/зважаючи на, не/здужати, не/привітний, не/далеко, не/спроста, не/доречно,

не/абиякий, не/білений, не/густо, не/доліт, не/дорого, а дешево, не/довиконати, не/охота, не/мій, не/дев'ятий, не/раз, не/досить, не/спритний, не/істотно, не/з'ясоване досі питання, не/там, не/переконливий, ніде не/знаний, не/активний.

2. Перепишіть речення. *Не* зі словами напишіть разом або окремо й поясніть правопис.

1. Не/щасна, не/правдива людина, що добровільно й легко зрікається рідної мови; щаслива, праведна людина, що в радості й горі будує слово своєї землі (*Хар.*).
2. Видатний учений довго й наполегливо йде до свого відкриття, йде не/повторними шляхами (*3 газ.*). 3. Рідна мова – не/зборна таїна, яка робить народ народом і увічніює найтонші порухи Його душі (*Вих.*). 4. Пробачте поетам дивацтва не/злі: Не/багато поетів живе на землі (*Б. Ол.*). 5. Вересневе сонце не/помітно зайшло за потріскані не/ густі хмари і зразу ж розіслало аж за ліс не/добілені полотна (*Стельм.*). 6. Ні! Сили на землі не/ма і сили на землі не/буде, Щоб потягти нас до ярма (*Рил.*). 7. В майстерні вже не/перший рік працює він зразково (*Біл.*). 8. Треба було перейти рівне, не/ заросле й не/закрите ні/чим місце, щоб опинитися в комишах (*Коц.*).

3. Перекладіть речення, розкриваючи дужки.

1. Условия хранения: в сухом, прохладном, (не)доступном для детей месте.

2. Длительность препарата (не)ограничена. 3. Капсулы нисконитрина (не)предназначены для купирования приступов стенокардии. 4. (Не)большая часть веществ в какой-то степени обладает этим эффектом. 5. Более высокая дозволенная зона, которая может быть и (не)заполненной, называется зоной проводимости. 6. Врач (не)ограничился амбулаторным лечением и настоял на (не)отложной госпитализации. 7. Препарат показан к применению два раза в день в течение (не)более двух недель. 8. У больных симптомом Бумке зрачок определённое время (от (не)скольких секунд до (не)скольких дней) расширен и в то же время (не)происходит процесс аккомодации и конвергенции и отсутствует реакция на свет. 9. Сердечная астма – приступы удушья при инфаркте миокарда, пороках сердца и других болезнях, сопряжённых с сердечной (не)достаточностью. 10. Время настаивания отвара должно длиться (не)более 15 минут.

[illegible]

4. Складіть 10 речень фахового спрямування, використовуючи частку *не* та слова з префіксом *не-*. Правопис поясніть.

[illegible]

5. Перепишіть, виправляючи помилки.

1. Ретиноїди добре розчиняються в не-полярних органічних розчинниках і погано розчиняються у воді. 2. У разі не стачі вітаміну А погіршується зір, розвиваються різні ураження епітелію, порушується змочування рогівки. 3. 1906 року англійський біохімік Фредерік Гопкінс припустив, що крім білків, жирів і вуглеводів, їжа містить ще якісь не обхідні для людського організму речовини. 4. Для еналаприлу не характерний синдром відміни. 5. У пацієнтів із серцевою не достатністю поліпшує гемодинаміку та гальмує нейрогуморальні впливи, зменшує післянавантаження, що полегшує роботу лівого шлуночка, зменшує його гіпертрофію. 6. Принципи остеосинтезу – стабільність (не рухомість уламків, що створює умови для зрощення кісток) та функціональність. 7. Транспортна шина повинна фіксувати неменше двох суглобів, поєднаних з місцем перелому (вище та нижче). 8. При комплексному аналізі виділено п'ять основних не залежних факторів високого ризику розвитку ішемічного інсульту.

Велика літера й лапки у власних назвах

1. Розкрийте дужки і вставте велику або малу літеру. Поясніть вживання великої літери.

(г)енеральний (с)екретар ООН, (п)резидент України, (г)олова (в)ерховної (р)ади України, (п)рем'єр-(м)іністр Канади, (м)іністерство (о)світи і науки України, (з)ахідна Україна, (к)раїни (з)аходу, (б)ульвар Тараса Шевченка, (м)айдан (н)езалежності, (р)еспубліка (б)олгарія, (у)горська (р)еспубліка, (р)івненська (о)бласть, (у)манська (м)іськрада, (ш)евченкові поезії, (ш)евченківські поезії, (ш)евченківська премія, (н)обелівська премія, (в)олодимир-(в)олинський, (н)аціональний (б)анк України, (к)иївський (б)удинок (м)од, (к)иївський

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface.

1. Гей, нові (К, к)олумби й (К, м)агеллани, напнемо вітрила наших мрій! (В. Симоненко) 2. Не всі стародавні (Г, г)реки були (А, а)фродітами, (Г, г)еркулесами, (А, а)поллонами, але в них був ідеал краси, і вони бачили її в різних проявах, увічнювали її (О. Довженко). 3. Пошли, доле, гнів, і ненависть, і гордість оборонцям і визволителям нашої (Б, б)атьківщини! (О. Довженко) 4. Всяк

(Ш, ш)отландець вільний — пан своєї (Б, б)атьківщини (*Леся Українка*). 5. Наші предки, (С, с)тародавні (С, с)лов'яни, подібно до (А, а)нглосаксів, ділили рік на дві частини: зиму і літо або на зимове і літнє сонцестояння — (К, к)оляду і (К, к)упала (*Олекса Воропай*). 6. (Б, б)ароко — художній стиль у мистецтві, (Б, б)атьківщиною якого є (І, і)талія. Кращі будівлі цього стилю: (В, в)ерсальський (П, п)алац поблизу (П, п)арижа, (З, з)имовий (П, п)алац у (С, с)анкт-(П, п)етербурзі, (А, а)ндріївська (Ц, ц)ерква, (М, м)аріїнський (П, п)алац, (Б, б)рама (З, з)аборовського у Києві.

3. Перекладіть текст українською мовою і запишіть, розкриваючи дужки.

После окончания в 1896 году (В,в)оенно-медицинской (А,а)кадемии с поощрительной именной денежной премией (П,п)альцева, вручавшейся третьему по успехам слушателю выпускного курса, В. А. (О,о)ппель получил диплом лекаря с отличием и по конкурсу был оставлен в академии адъюнктом при (Г,г)оспитальной хирургической клинике профессора В. А. (Р,р)атимова. В 1899 году он успешно защитил докторскую диссертацию на тему «(Л,л)имфангиомы», в которой представил чёткую классификацию (Л,л)имфангиом, изложил оригинальную концепцию их патогенеза и предложил методы их лечения. В этот же период времени он выполнил работы о ранениях внутренней (Я,я)рёмной вены и о переломах тазового кольца. После защиты диссертации (О,о)ппель был направлен в двухгодичную научную командировку в (Е,е)вропу, где познакомился с ведущими европейскими специалистами в области медицины, изучая последние достижения (М,м)едицинской науки и практики. Он посещал лекции (Э,е)рнста (Б,б)ергманна в (Б,б)ерлине, (И,и)оганна (М,м)икулича в (Б,б)реславле и (Т,т)еодора (К,к)охера в (Б,к)ерне; прошёл (К,к)урсы операций на ухе, (К,к)урсы операций на брюшной полости на собаках, (К,к)урсы бактериологии; занимался патологической анатомией, проходил (К,к)урсы цистоскопии и катетеризации у (М,м)акса (Н,н)итце. (О,о)ппель трудился у (Р,р)удольфа (В,в)ирхова в больнице (Ш,ш)аритэ в (Б,б)ерлине над экспериментальной работой «(И,и)нородные тела в сердце» и в (И,и)нституте (П,п)астера в (П,п)ариже у И. И. (М,м)ечникова, изучая влияние наркоза на иммунитет и разрабатывая тему «(Э,е)кспериментальный перитонит». В (П,п)ариже (О,о)ппель посещал лекции (Т,т)еодора (Т,т)юффье и (Ж,ж)ана (Г,г)юйона, в (Л,л)озанне посещал клинику (Ц,ц)езаря (Р,р)у.

5. Запишіть правильно медичні терміни.

Гарячка ріфт валлі, набряк квінке, пухлина морди тасманійських дияволів, гарячка ласса, гарячка західного нілу, невралгія трійчастого нерва, кіста бейкера, перейми брекстона-гікса, контрактура дюпоїтрена, захворювання помпе, некротичний фасциїт, кільця кейзера-флайшера, снід, м'язова дистрофія дюшена, пухлина юінга, папілярний рак щитоподібної залози, хвороба рейно, плямиста гарячка скелястих гір, синдром передчасного збудження шлуночків.

Передавання на письмі іншомовних власних назв

1. Запишіть російські прізвища українською мовою

Кузнецов, Державин, Егоров, Вересаєв, Лазарев, Ломтев, Серов, Їлкін, Королєв, Артёмов, Менделєєв, Грачєв, Лукьянов, Левановский, Белов, Толстой, Бугаєв, Плетнєв, Сидоров, Филиппов, Верєвкін, Ягич, Дьяков, Андреев, Тургенев, Редькин, Гагарин, Никитин, Дмитриев, Лисицын, Фадеев, Белгородцев, Толстокорый.

2. Запишіть жіночі та чоловічі імена українською мовою.

Магдалина, Ольга, Матильда, Эдита, Диана, Люсьена, Инна, Кира, Раина, Людмила, Майя, Виолетта, Анжелика, Лидия, Мария, Инга, Нонна, Екатерина, Раиса, Вера, Елена, Луиза, Ирина, Жанна, Татьяна, Наталья, Наталия, Любовь, Дарья, Кориш, Елизавета, Анна, Белла, Марина.

Григор, Григорий, Константин, Николай, Сергей, Игорь, Жюль, Пьер, Павел, Пётр, Валентин, Вячеслав, Святослав, Илья, Лукьян, Леонид, Вильям, Алексей, Александр, Яков, Михаил, Самуил.

3. Запишіть географічні назви українською мовою.

Иордания, Турция, Пятигорск, Сирия, Магнитогорск, Ривьера, Приднестровье, Кременчуг, Диксон, Тверь, Запорожье, Корсика, Израиль, Персидский залив, Иерусалим, Одесса, Россия, Рижский залив, Йемен, Железногорск, Джибути, Польша, Винница, Хельсинки, Днепр, Верхотурье, Кишинев, Венгрия, Хайдарабад, Рибачье, Заволжье, Ионическое море, Мичиган, Рейкьявик, Могилев-Подольский, Вавилон, Измаил, Вена, Аддис-Абеба, Виктория, Луизиана, Нью-Йорк, Порт-Саид, Хайфа, Датский пролив, Румыния, Филиппины, Тибр, Заир, Николаевск-на-Амуре, Таллинн, Екатеринослав, Южный Буг, Тибет, Хоккайдо, Великобритания, Мадрид.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

5. Перепишіть текст, виправляючи помилки.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

Уживання закінчень родового відмінка однини чоловічого роду II відміни

Харків, Париж, Нью-Йорк, Луцьк, Тернопіль, Червоний Став, Широкий Яр, Дністер, Іртиш, Остер, Дон, Дунай, Світязь, Афганістан, Китай, Донбас, Кавказ, кінь, Білокінь, Чорновіл, ясень, клен, Вітер, вітер, Мороз, мороз, місяць, тиждень, вівторок, карбованець, долар, сектор, атом, трикутник, прикметник, оркестр, хор, щавель, ячмінь, сад, канал, коридор, млин, уривок, комітет, абзац, міраж, момент, спосіб, хист, альманах, фейлетон, живопис, поштовх, танець, гопак, теніс, баскетбол, родовід, рукопис, успіх, пароплав, запис, приклад.

2. Позначте в словах орфограму букви *а, я, у, ю* в родовому відмінку однини іменників другої відміни.

Якщо нема (дощ) _____, нехай хоч сніг буде. Праця з (камінь) _____ вогонь видобуває. Кому до чого, а ковалеві – до (вогонь) _____. Без (молот) _____ – не коваль, без (плуг) _____ – не орач. Молот без (шум) _____ роботи не знає. Бик (тютюн) _____ не нюхає. Сварив заєць (вовк) _____, тільки вовк того не чув. Смола до (дуб) _____ не пристає. Собака вартий свого (корм) _____. Ласкаво просимо мимо наших воріт (борщ) _____ сьорбати! (*Н. тв.*).

3. Поставте іменники у форму родового відмінка однини.

Профілакторій, вірус, шлунок, поперек, бюлетень, грип, орган, організм, анамнез, огляд, йод, ніс, термін, рахунок.

4. Поставте іменники у Р. в. одн. і мн. (у 2 стовпчики).

Імпульс, фах, медикамент, проміжок, генезис, організм, розпад, вуглевод, фосфор, рецептор, тиск, білок, жир, смак, колір.

[illegible]

5. Перекладіть словосполучення українською мовою.

Следовать советам врача _____

Кабинет доврачебного осмотра

Приходить к врачу в назначенное время

Консультироваться по поводу заболевания _____

При наличии очага раздражения

При необходимости _____

Уживання закінчень Кл. в. в іменниках. Уживання паралельних закінчень в іменниках Д. в.

1. Подані імена та по батькові поставте у форму кличного відмінка.

Оксана Юріївна, Олеся Федорівна, Ганна Ярославівна, Галина Тарасівна, Віроніка Геннадіївна, Тетяна Валеріївна, Алла Вікторівна, Тамара Дмитрівна, Ніна Василівна, Світлана Кузьмівна, Валентина Яківна, Марина Овдіївна, Марія Казимирівна, Мирослава Михайлівна, Добромира Світозарівна, Аліна Ігорівна, Ізоolda Максиміліанівна, Ванда Янівна, Лаура Йосипівна.

[illegible]

2. Подані імена та по батькові поставте у форму кличного відмінка.

Григорій Герасимович, Олексій Віталійович, Леся Ігорович, Денис Андрійович, Микола Михайлович, Ілля Данилович, Руслан Панасович (Афанасійович), Ігор Касьянович, Георгій Миколайович, Аристарх Аполінарійович, Арсен Климентійович, В'ячеслав Святославович.

3. Додайте прізвища до імен та по батькові й умовно заповніть рядок «Кому» на конверті листа, адресованого Вашим батькам, друзям тощо (п'ять прикладів).

Зразок: Петренкові Антону Федотовичу.

4. Напишіть діалог, вживаючи імена у формі кличного відмінка.

5. Поставте імена в давальному відмінку (де можливо, використайте паралельні форми).

Ольга _____

Інга _____
Палажка _____
Солоха _____
Параска _____
Андрій _____
Любов _____
Сергій _____
Микола _____
Миколай _____
Василь _____

**Складні випадки визначення роду іменників.
Невідмінювані іменники. Відмінювання іменників, що мають форму
множини**

1. Визначте рід іменників, порівняйте з російською мовою (запишіть поряд).

Біль _____
Запис _____
Ступінь _____
Струмінь _____
Слиз _____
Стать _____
Протока _____
Отрута _____
Кровотеча _____

2. Запишіть іменники українською мовою, поділивши їх на три групи: чоловічого, жіночого та середнього роду.

Показатель, возбудитель, раздражитель, исследователь, указатель, показание, раздражение, наблюдение, наблюдательность.

3. Провідмініяйте іменники, які мають тільки форму множини.

Ліки, окуляри, ножиці, радощі.

[illegible]

Автор – аспірант – вихованець – дисертант – поет – студент – учень –

[illegible]

мпресаріо, портъє, фрау, какаду, поні, кенгуру, інтерв'ю, меню, Марокко, НДІ,

[illegible]

36

1. Провідмініайте своє прізвище, ім'я та по батькові.

2. Перепишіть, утворюючи, якщо це можливо, жіночі відповідники до таких назв професій, посад, наукових ступенів та звань.

Лікар, журналіст, міністр, банкір, депутат, доктор наук, провізор, професор, спікер, губернатор, прем'єр.

3. Провідмініайте подані прізвища та імена, поясніть правопис.

Наводько Андрій, Наводько Олена; Цепілово Григій, Цепілово Оксана; Зозуля Сергій, Зозуля Ольга; Білик Ілля, Білик Наталя; Лісних Валерій, Лісних Людмила.

4. Перепишіть, вибираючи правильну форму іменника. Складіть п'ять подібних речень, використовуючи словосполучення *лікар Малаєва, хірург Олена Петренко, гінеколог Стоякова, кардіолог Бойкова, ендокринолог Букова*.

1. Вхідні квитки в кіно перевіряли (білетера – білетерка). 2. Почесне звання отримав(-ла) (вчитель – вчителька) середньої школи № 6 м Шахти Ганна Дмитрівна Апраксина. 3. Моя племінниця працює (секретарем – секретаркою) в заводському управлінні. 4. Усіх вразив(-ла) своїм результатом (плавець – плавчиха) Марія Виноградова. 5. У судовому процесі брав(-ла) участь суддя Андрєєва, а захисником виступав(-ла) адвокат Веселова.

5. Відредагуйте речення й запишіть їх.

1. Засідання проводив заступник декана факультету Ушакова Н. М. 2. Я дуже вдячний моїй науковій керівниці за допомогу. 3. Хімічка захворіла та взяла відпустку за власний рахунок. 4. Контроль за виконанням наказу доручити заступниці директора Давидовій Г. С. 5. Монографія викладачки Першиної Г. П. була обговорена на засіданні кафедри.

Особливості творення та відмінювання форм по батькові

1. Утворіть форми імен по батькові, які випадають з основних правил творення.

Григорій, Ілля, Сава, Микита, Кузьма, Лука, Хома.

2. Подані імена та по батькові поставте у форму кличного відмінка.

Оксана Юрїївна, Олеся Федорівна, Ганна Ярославівна, Галина Тарасівна, Віроніка Геннадіївна, Тетяна Валеріївна, Алла Вікторівна, Тамара Дмитрівна, Ніна Василівна, Світлана Кузьмівна, Валентина Яківна, Марина Овдіївна, Марія Казимирівна, Мирослава Михайлівна, Добромира Світозарівна, Аліна Ігорівна, Ізольтда Максиміліанівна, Ванда Янівна, Лаура Йосипівна.

3. Від поданих імен утворіть чоловічі й жіночі імена по батькові.

Роман, Віталій, Веніамін, Варфоломій, Інокентій, Василь, Анатоль, Анатолій, Ілля, Ярослав, Геннадій, Юрій, Сергій, Тадей, Назарій, Назар, Самійло, Сава, Сильвестр, Яків, Лазар, Ігор, Іраклій.

4. Запишіть орфографічно правильно.

Ілізаров Гаврило Абрамович

Амосов Микола Михайлович _____
Баркаган Зиновій Соломоновна _____
Боткін Сергій Петровичу _____
Гук Роберт _____
Найдін Володимир Львовіч _____
Малая Любов Трохимівна _____
Скліфосовський Микола Василевич _____

Дайте відповіді на запитання, використовуючи в потрібній формі імена по батькові.

Хто з хворих був привезений сьогодні до лікарні? (Світлана Едуард)

З ким із хворих ви щойно розмовляли? (Антон Сергій)

Хто з лікарів робив сьогодні доповідь на конференції? (Іван Дмитро)

Про кого із співробітників цієї лікарні писали в газеті? (Ольга Яків)

У кого ви були на прийомі? (Любов Прокоп)

У кого з хворих було проведено операцію на серці? (Дмитро Геннадій)

До кого ви ходили на консультацію? (Іван Петро)

Хто ваш дільничний лікар? (Микита Михайлович)

Кому ви завдячуєте за вчасно розпочате лікування вашої хвороби? (Яків Олексій)

Форми ступенів порівняння прикметників та прислівників

1. Від підкреслених слів (де можна) утворіть вищий і найвищий ступені порівняння прикметників або поясніть, чому таке творення неможливе.

1. Видатним лікарем у Римі був Гален, що жив у II віці і мав великий вплив на кілька поколінь. На відміну від Гіппократа, який застосовував для лікування рослини такими, якими вони є, так само, як і препарати тваринного походження, Гален запевняв, що в тваринах і рослинах є корисними тільки окремі речовини, які треба виділяти (З журн.).

2. Численні дрібні квіточки вероніки лікарської мають блідо-ліловий або блакитний віночок, 6–7 міліметрів у діаметрі. Ні яскрава зовнішність, ні гучна слава не дістали її. Вона – скромна із скромних рослин нашої флори.

2. Утворіть вищий і найвищий ступені порівняння прикметників. Які з наведених прикметників не мають ступенів порівняння. Обґрунтуйте відповідь.

Хворий, досвідчений, освічений, високий, сліпий, дорогий, актуальний, демократичний, популярний, лисий, чорнявий, гнідий, контрастний, важкий, гарний, білий, низький, хороший, прекрасний, залізний, універсальний, товстий, різкий, м'який, дерев'яний, корисний, чужий, простий, гострий, плоский.

3. Перекладіть українською мовою речення. Поясніть правила утворення ступенів порівняння прикметників.

1. Способ парового нагрівання самый распространенный, поскольку он более дешевый, чем способ электронагревания. 2. Самое удобное оборудование изготавливают на харьковском заводе. 3. Этот самолет имеет более высокие летные данные. 4. Конструкция самолета в целом должна иметь как можно меньшую массу.

4. З поданих словосполучень випишіть прикметники; утворіть, від яких можна, найвищий ступінь порівняння за допомогою усіх можливих методів, а де не можна, поясніть чому.

Чутливі нервові закінчення, кровоспинні речовини:, доступний метод лікування, солодкі таблетки, судинорозширювальні засоби, гангліонарні речовини, гостре отруєння, гострий інструмент, біле простирадло, ефективні ліки, неінгалаційні наркотики, швидка медична допомога, здоровий організм, простора палата, співчутливий медик, лікувальні олії, хворі нирки, блискуча чиста шибка, прекрасний сонячний день, теплий неспаний вечір, синій небосхил, червонуватий небосхил, відомий лікар, дільничний лікар, пом'якшувальні засоби, м'яке прибране ліжко, обволікальні засоби.

5. Перепишіть, утворюючи від поданих у дужках слів прислівники вищого ступеня порівняння.

Вийся, голубе, (високо) лети! (А.Малишко.) Світання (широко) вії розмикає. (М.Стельмах.) Ліс іще (близько) підійшов до подвір'я. (М.Стельмах.) Два дуби вигнались (високо) за липи серед самої алеї. (І.Нечуй-Левицький.) Дедалі темна ніч (густо) налягати на землю почала. (М.Рильський.) Того року, мов на зло, навалив сніжище. Декуди по вікна впав, декуди ще (високо). (Д.Павличко.) Плескались хвилі, начебто хорти, ставало (важко) веслами гребти. (О.Омельченко.) Цвях витягнути (важко), ніж забити. Покинуть (важко), (легко) полюбити. (Д.Павличко.) Серця купина неопалима все горить із кожним днем (щедро). (Є.Гуцало.). Під великим деревом і грибу (просторо). У чистій хаті – (свіжо), з чистого посуду – (смачно). Що (швидко) зловиш вовка, то (мало) лиха він завдасть. Опісля (просто) знати, як треба було починати. Не судись, бо постіл (дорого) обійдеться за чобіт.

Особливості творення й відмінювання складних та складених числівників. Зв'язок числівника з іменником

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

3. Перепишіть слова, розкриваючи дужки. Поясніть правила написання таких слів.

(Два)годинний, (три)сотий, (чотири)осьовий, два(актний),
(чотири)мільйонний, (три)мільярдний, (два)відсотковий, (три)денний,
(чотири)етажний, (три)річний.

4. Прочитайте речення. Використовуючи подану в дужках інформацію, вкажіть час відкриття, орієнтуючись на граматичну конструкцію вираження часу дії.

Унаслідок перегонки вина отримали в чистому вигляді винний, або етиловий, спирт (XI ст.) _____. Було описано речовину, що утворилася внаслідок взаємодії винного спирту та сірчаної кислоти, названу сірчанним ефіром (1552 р.) _____. З метою отримати лікарські речовини розпочались інтенсивні роботи з дослідження природних речовин як рослинного, так і тваринного походження (кінець XVII ст.) _____. Бром уперше було виділено із соляних розчинів (1826 р.) _____. Хіміки отримали алкалоїди з низки рослинних екстрактів (початок XIX ст.) _____.

5. Перекладіть словосполучення українською мовою.

Шестидесяти врачей, в пяти медицинских пунктах, двумстам пятидесяти семи студентам, двум кардиологам, семи травматологов, на восьми страницах медицинской карты, пятью пациентами, о восьмидесяти двух медсестрах, двенадцатью аппаратами.

Творення дієслівних форм. Дієвідмінювання

1. Поставте дієслова в наказовому способі в 2-й особі однини і запишіть їх.

Збільшити, перевірити, входити, стати, озвучити, підставити, вдарити, попередити, передбачити, ужалити, насипати, звузити, відрізати, зважити, переглянути.

2. Від поданих дієслів утворіть можливі форми дієприкметників і дієприслівників.

Досліджувати, виписувати, орієнтувати, отримувати, спостерігати, накреслити, переробити, одержати, розв'язати, розжарити, розрахувати.

3. Від поданих дієслів утворіть складну та складену форми майбутнього часу 3 особи однини й множини.

Розв'язувати, обчислювати, розраховувати, виконувати, писати, обстежувати, роз'яснити, накреслити, вимірити.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

4. Вставте пропущені голосні *e, є* чи *и, і, ї*, вибір обґрунтуйте.

Прос...мо, лет...мо, вар...мо, вивча...мо, кро...мо, одяга...мо, стел...мо,
колиш...мо, лов...мо, береж...мо, мел...мо, буду...мо, смаж...мо, розумі...мо,
засво...мо, мовч...мо, мрі...мо, говор...мо, служ...мо, кроку...мо, сто...мо,
леж...мо, крич...мо.

5. Прочитайте текст. Поставте дієслова у відповідну форму.

Шлунок (здійснювати) _____ багато функцій: у ньому (вироблятися) _____ шлунковий сік, що (містити) _____ хлористоводневу кислоту і ферменти; шлунок (брати) _____ участь у білковому та інших видах обміну речовин тощо. У шлунку їжа (стикатися) _____ із шлунковим соком, і під впливом _____

його ферментів (пепсин та ін.) (починатися) _____ процес перетравлювання. У хворих на хронічний гастрит (знижуватися) _____ вміст хлористоводневої кислоти в шлунковому соці або вона навіть повністю (зникати) _____, (зменшуватися) _____ концентрація й активність ферменту, що (перетравлювати) _____ білок, унаслідок чого перетравлювання їжі (порушуватися) _____.

Синтаксичні норми

1. Відредагуйте речення згідно із синтаксичними нормами української мови. Зверніть увагу на вибір прийменників.

1. Зустрінемося у фрезерного заводу. 2. За вимогою пасажирів була зроблена зупинка. 3. Студентка не прийшла на заняття із-за хвороби. 4. Мене зустрів черговий по частині. 5. Учні взялися за роботу. 6. Я зайду до вас в десять годин. 7. Відбулася нарада по проблемам постачання сировини. 8. Секретар вийшов по справах служби.

2. Зробіть переклад словосполучень. Поясніть, які відповідники прийменника *по* існують в українській мові.

По неведенію, по небрежности, по достоинству, по предположению, по вине, по контракту, по приглашению, по поводу, не по плечу, по соображениям, по имени, по вопросам, по настоянию, по усмотрению, по совокупности, по прибытии, по принуждению, по возвращении, по недоверию.

3. Узгодьте присудок з підметом, дописуючи потрібні закінчення.

1. Три студент() І медичного факультету взяв() участь у змаганнях з баскетболу. 2. Більшість абітурієнтів з'явив()ся на екзамен вчасно. 3. Багато лікарень нашого міста працю() щосуботи. 4. Тридцять один дитячий садок Харкова отрима() благодійну допомогу. 5. Усі, хто отрима() читацький квиток, мож() користуватися бібліотекою ХНМУ. 6. Частина студентів університету побувал() на екскурсії. 7. Кілька учасників конференції запізнил()ся на її відкриття. 8. Кілька років тому ХДМУ бу() перейменован() на ХНМУ.

4. Перебудуйте речення з дієприслівниковими зворотами згідно із синтаксичними та лексичними нормами.

1. Готуючися до заняття з анатомії, знайшовся в мене підручник. 2. Прочитавши лекцію з фармакології, усе стало нам зрозуміло. 3. Беручи на кафедрі мікробіології літературу, нас здивував її широкий вибір. 4. Приймаючи участь у конференції, нам надали можливість виступити з доповіддю. 5. Пишучи текст доповіді, було використано багато літератури. 6. Зустрівшись з одногрупником на вулиці, було вирішено піти на заняття разом.

5. Зробіть переклад словосполучень.

Следовать советам врача, продлевать листок нетрудоспособности, кабинет доврачебного осмотра, приходит к врачу в назначенное время (в определенный час), рекомендации по уходу за больным, врач по специальности, медик по образованию, попасть в больницу, отпуск по болезни, консультироваться по поводу заболевания, при необходимости рекомендуется, при наличии очага раздражения, в течение суток.

Просте речення. Ускладнене речення

1. Розставте розділові знаки.

1. Сікач незважаючи на свою чималу вагу й короткі ноги дуже прудко бігає (Остап Вишня). 2. Слово зробило людину Людиною. Не знаряддя праці (й мавпа всупереч твердженню Дарвіна ним може користуватися) а саме Слово (П. Мовчан). 3. Причиною була тут особлива здібність Карповича до практичних справ. Цим попри всі намагання не відзначався Іван Іванович (І. Багмут). 4. Наперекір суховіям та чорним бурям повсюди йде вона [біла акація] за людиною заходячи аж сюди до самого Мертвого моря (О. Гончар). 5. Обставини виражені іменниками з прийменниками відокремлюються залежно від їх поширеності смислового навантаження стилістичної функції (Підручник). 6. Отруйні опеньки на відміну від їстівних не мають на своїй ніжці білого кільця. 7. Малий не ждав напасті не готувався до опору але й не розгубився (П. Загребельний). 8. Чи то під впливом прощання й Соломіїних сліз чи внаслідок реакції по пережитих турботах його огорнув жаль (М. Коцюбинський). 9. Я й сама як той барометр то падаю то здіймаюсь духом відповідно станові погоди (Леся Українка).

2. Знайдіть обставини, виражені дієприслівниками й дієприслівниковими зворотами, розставте розділові знаки.

1. Отак сплелись життя і пісня переливаючись в одне (Б.-І. Антонич). 2. Сонце досхочу накупавшись у хмарах і блакитних ополонках струснуло на сніги вінець проміння кинуло на небосхил бузкові барви і легко впаялось у промерзлий край землі (М. Стельмах). 3. Натрудившись у квітні перецвівши у маю йдуть дерева передлітні в повинь лагідну свою (М. Рильський). 4. Плавці мчали до берега захиляючись водою пробиваючись крізь кригу (Ю. Яновський). 5. Дівчина стрепенувшись підвела голову (О. Гончар). 6. Одарка як різала ножем хлібину притиснувши до грудей так і держить її отетерівши (Гр. Тютюнник). 7. Знітившись я стаю на поріг (М. Стельмах). 8. Раділи люди встаючи (Т. Шевченко). 9. За вікном розсипаючись котилась зоря (М. Стельмах).

3. Прочитайте текст. Розставте розділові знаки.

Організм єдина система. У складному організмі клітини міжклітинна речовина утворюють тканини. Із тканин збудовані органи об'єднані в системи. Усі клітини тканини органи та системи органів тісно пов'язані один з одним й один на одного впливають. Обмін речовин основа життєдіяльності живого організму. Основу обміну речовин складають процеси асиміляції та дисиміляції. Асиміляція це засвоєння поживних речовин. Дисиміляція розпад органічних речовин. Завдяки енергії здійснюються всі процеси в органах тканинах зокрема й асиміляція.

4. Сформулюйте репліки-запитання лікаря в ситуаціях, коли він хоче з'ясувати: чи підвищена у хворого температура тіла; чи вживає він гормональні препарати; чи буває у нього нападоподібний біль у ділянці груднини; чи хворів на пневмонію; коли востаннє проходив рентгенологічне обстеження; чи є результати кардіологічного обстеження.

5. Перекладіть українською мовою подані речення.

1. Где находится лаборатория? 2. На каком этаже кабинет главного врача? 3. Где принимает хирург (психиатр, логопед, гинеколог)? 4. Я пришел на прием к стоматологу (терапевту, окулисту). 5. Вам нужно измерить температуру. 6. Я плохо вижу. Могу ли я заказать у вас очки ? 7. Когда принимает профессор? 8. Вас необходимо госпитализировать. 9. Зарегистрируйте листок нетрудоспособности. 10. Сегодня дежурит хирург Харченко И. И. 11. В поликлинике есть аптека.

Складне речення

1. Розставте пропущені розділові знаки.

Під час огляду виявлено каріозну порожнину на рівні шостого Γ 6 зуба але зуб хворого не турбує. Слизова оболонка губ щік твердого та м'якого піднебіння язика блідо-рожевого кольору ясна здорові без патології. Колір губ нормальний тріщин пухлин немає. Хворий скаржиться на невизначений біль у третьому зубі \perp 3 під час жування. Необхідно зробити рентгенографію ураженого зуба.

2. Прочитайте уривки з текстів. Випишіть складнопідрядні речення.

ПРИРОДА ЗБУДНИКІВ ТУБЕРКУЛЬОЗУ

З давніх часів існувало припущення, що мікобактерії туберкульозу мають воскоподібну капсулу, яка зумовлює їх кислотостійкість. За допомогою електронної мікроскопії з'ясували, що мікобактерії такої капсули не мають, а в їх будові розрізняють три поверхневих прошарки: перший – чітко окреслений, що сприяє збереженню форми бактеріальної клітини, другий – вузький, третій – слизовий. До хімічного складу мікобактерій входять жири, білки, вуглеводи, мінеральні солі. Значну частину складають ліпіди.

РЕЦИДИВИ ПРИ ДЕЯКИХ ВИДАХ МАЛЯРІЇ

На даний час описано 30 видів малярійних паразитів, що спричинюють захворювання приматів. П'ять із них викликають малярійну інфекцію з характерним для неї феноменом істинного рецидивування. Для пояснення цього явища були висунуті дві гіпотези. Згідно з першою, причиною рецидивів є еритроцитарні паразити, які уникли дії лікарських препаратів. Друга гіпотеза базувалася на відкритті доеритро-цитарних тканинних стадій у плазмодії в птахів, мавп та людини, а також на аналізі результатів хіміотерапії малярії. Велику частоту рецидивів спостерігали багато авторів, і поступово визріло переконання про наявність у циклі розвитку паразита поряд з доеритроцитарними стадіями також пізніх тканинних стадій, не чутливих до протималярійних препаратів. Було отримано низку нових даних, що дозволили поглибити і більш точно представити механізм його розвитку.

[illegible]

3. Прочитайте. Розставте розділові знаки.

Клініка вродженого вивиху стегна у дітей раннього віку

Основною і достовірною клінічною ознакою вважається симптом вправлення і вивихування голівки стегна (симптом Барлоу або Розера-Ортолані-Маркса) який визначається в перші дні після народження але іноді зберігається триваліше.

Синдром Барлоу під час натискування зверху вниз на зігнуте коліно під кутом 90° і КС відрізняється вивихом голівки КС. Синдром Розера-Ортолані-Маркса виявляється в положенні дитини на спині в разі зігнутих кінцівок у колінних і кульшових суглобах. Під час відведення стегон і натискування на великий вертлюг відзначається вправлення голівки стегна яке супроводжується клацанням. У разі приведення стегон відбувається вивих голівки стегнової кістки із кульшової западини який також супроводжується клацанням. На підставі інших симптомів можна запідозрити дисплазію КС і взяти дитину під спостереження.

Обмеження відведення стегон у нормі в дітей перших місяців життя воно дорівнює 70-80° визначається також лежачи на спині за зігнутих колінних і кульшових суглобів.

Асиметрія стегових і сідничних складок розташування складок стегна на різному рівні і різного ступеня глибини. На боці вивиху вони глибше зміщені догори можуть бути додаткові складки.

4. Прочитайте. Розставте розділові знаки.

Диференціальний діагноз шизофренії на стадії виражених симптомів повинен опиратися насамперед на специфічні негативні симптоми аутизм емоційне збідніння і неадекватність зниження активності порушення мислення а розщеплення паралогічність резонерство символізм виражений поліморфізм і мінливість продуктивних психопатологічних симптомів роблять їх менш надійними діагностичними ознаками захворювання. У діагностиці також ураховують динаміку захворювання що характеризується прогресивним перебігом і наростанням негативних дефіцитарних симптомів. Маніфестації захворювання нерідко передують психічна травма перенесені черепно-мозкові й інфекційні захворювання інтоксикації.

Для реактивних психозів (реактивний параноїд реактивна депресія) характерна психологічна зрозумілість хворобливих переживань вони

відображують зміст психотравмувальної ситуації і зникають після вирішення цієї ситуації.

Фебрильну шизофренію варто відрізнити від злоякісного нейролептичного синдрому із гіпертермією що розвивається під час лікування нейролептиками особливо галоперидолом та іншими похідними бутирофенону частіше у високих дозах але цей синдром може розвиватися навіть за умов вживання препарату в низьких дозах у хворих із чутливістю до цього лікарського засобу.

5. Прочитайте. Розставте розділові знаки.

До батька по розум

Повага до старших до батьків вважалась у народі рисою притаманною кожній порядній вихованій людині. Навчаючи дітей поважати старших розповідали їм різні повчальні історії казки. Наводимо одну з найпоширеніших.

Колись старих людей які вже нічого робить не могли спускали на лубках у провалля щоб дарма хліба не їли. А один чоловік дуже любив свого батька і не виконавши жорстокого закону заховав його в хліві і годував таємно. Через деякий час трапився недорід нічим людям сіяти. Старий побачив що син чогось журиться розпитав про все і порадив зняти снопи із стріхи ще раз обмолотити і засіяти. Так син і вчинив. Зійшов у нього хліб найкраще і найбільша нива була засіяна. Всі люди допитуються як до такого додумався. Він спочатку мовчав а тоді розповів що батько так навчив. З того часу люди перестали старих на лубках вивозити а шанували до самої смерті бо вони мудрі життям биті завжди розуму навчать (Г. Бондаренко).

Пряма мова. Цитата

1. Розставте розділові знаки.

Бабусяна наука

Гумор такою ж мірою відображає духовний світ народу як його пісні казки легенди. Український народний гумор образний добре приперчений оптимістичний необразливий викликає посмішку а не брутальне ги-ги.

Як спалось Чи сухо всталось запитувала мене малу ранком бабуся. Якщо я довго затримувалась у ванній приказувала Не мийся так довго бо станеш біла-біла ворона подумає що сир і вкраде. Коли я сумувала радила Бий лихом об землю як швець мокрою халявою об лаву. А ще зичила Дай тобі Бог здоров'я в ручки в ніжки і в животик трішки.

Від баби Люби почула я такі розповіді. Везуть помираючого від голоду на цвинтар а назустріч йому стара Чоловіче візьми сухарик з'їси та й одужаєш. А він у відповідь Та це води накачати та наносити та сухар розмочити... Поганяй до ями Пообіцяли мужику скільки землі обійде стільки йому дістанеться. Він ішов потім біг а падаючи знесиленим простяг руки вперед І це моя.

Пам'ятаю бабусині приказки Дай Боже нашому теляті вовка з'їсти, Не дай Боже свині роги а мужику панства і улюблену Що громаді те й бабі (І. Ганюкова).

2. Розставте розділові знаки.

Український романтик

Якщо на отчій землі збагатилося коло істинних романтиків з Планети сподівань Горлиці та Голубих оленів до того вельми причетний Олексій Коломієць поет і драматург.

Пам'ятаю давній наш діалог у редакції журналу Радуга.

Що пишете

На жаль офіційний лист відповів я.

Хе-хе як лелека всміхнувся Олексій Федотович і сором'язливо додав А я не зміг би такого листа написати бо все відчуваю в обличчя.

Ну то вже драматургія сцена.

Заговорили про поезію він і тут відкрився ще одною гранню.

А ви знаєте я для своїх п'єс віршів не позичаю у поетів а пишу їх сам. Тихенько мережу.

Дивлюсь на нього як на Бога а про себе думаю з усіх кого я знаю він найболючіше відчуває трагедію нашого часу. Батько не розуміє сина а син батька. Керівник бреше народові а народ зневажає керівника все вище й вище аж до уряду. Хіба це не трагедія

Шановний Олексію Федотовичу те що боліло Вам упродовж багатьох літ те що ви розвінчували що висміювали призвело до того що маємо. Ваш біль прозріння часу (І. Кирпель).

3. Перепишіть, виправляючи помилки.

Шкідливі звички – словосполучення, яке ми часто чуємо і вживаємо у мовленні. Ще відомий давньоримський філософ Сенека говорив, Поневлення власним пристрастям – найстрашніше рабство. Зараз вони стали однією з найактуальніших проблем сучасності. Усі звички можна розподілити на дві групи. До першої належать небезпечні: пристрасть до алкоголю, тютюнопаління, наркотиків і азартних ігор. До другої – менш небезпечні і, з першого погляду, незначні: обгризання нігтів, покусування губ. Стреси, комплекси, часто проста цікавість стають причиною наркоманії, тютюнопаління, алкоголізму. І чим сильнішою стає залежність, тим важче її позбутися.: «Тютюн, на мою думку, разом з алкоголем є найнебезпечніший ворог розумової діяльності»; писав Олександр Дюма. Якщо хтось з родичів чи друзів став жертвою чогось подібного, йому потрібна допомога. Такій людині необхідне термінове лікування. Залежна людина примушує страждати свою сім'ю. Чи знаєте, що п'є чоловік, в якого тремтять від алкоголю руки? з гіркотою говорив Артур Шопенгауер: Він п'є слюзи, кров, життя своєї жінки і своїх дітей.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

4. Складіть діалог лікаря з пацієнтом, звертаючи увагу на розділові знаки при прямій мові.

[illegible]

5. Запишіть 5 речень з медичної сфери, використовуючи цитати.

[illegible]

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

<i>А. Г.</i> – <i>А. Григоренко</i>	<i>Д. Баг</i> – <i>Д. Багалій</i>
<i>А. К.</i> – <i>А. Качан</i>	<i>Д. Біл.</i> – <i>Д. Білоус</i>
<i>А. Кам.</i> – <i>А. Камінчук</i>	<i>Д. Л.</i> – <i>Д. Луценко</i>
<i>А. Кац.</i> – <i>А. Кацнельсон</i>	<i>Д. П.</i> – <i>Д.Павличко</i>
<i>А. Ков.</i> – <i>А. Ковач</i>	<i>Є. Б.</i> – <i>Є. Будницька</i>
<i>А. Кол.</i> – <i>А. Коляновський</i>	<i>Є. Гуц.</i> – <i>Є. Гуцало</i>
<i>А. Мал.</i> – <i>А. Малишко</i>	<i>З газ.</i> – <i>З газети</i>
<i>А. Мет.</i> – <i>А. Метлицький</i>	<i>З довідн.</i> – <i>З довідника</i>
<i>Б. Г.</i> – <i>Б. Грінченко</i>	<i>З К.</i> – <i>З. Красівський</i>
<i>Б. Д.</i> – <i>Б. Дегтярьов</i>	<i>З календ</i> – <i>З календаря</i>
<i>Б. О.</i> – <i>Б. Олександрів</i>	<i>З підручн.</i> – <i>З підручника</i>
<i>Б. Ол.</i> – <i>Б. Олійник</i>	<i>З. Т.</i> – <i>З. Тулуб</i>
<i>Б. Хв.</i> – <i>Б. Хвильовий</i>	<i>Зі словн</i> – <i>Зі словника</i>
<i>В. Сим.</i> – <i>В. Симоненко</i>	<i>І. Б.</i> – <i>І. Борозна</i>
<i>В. Бер.</i> – <i>В. Березінський</i>	<i>І. В.</i> – <i>І. Войцехівський</i>
<i>В. Б.</i> – <i>В. Бровченко</i>	<i>І. І.</i> – <i>І. Ільченко</i>
<i>В. Баз.</i> – <i>В. Базилевський</i>	<i>І. К.</i> – <i>І. Колядник</i>
<i>В. Вин.</i> – <i>В. Винниченко</i>	<i>І. М.</i> – <i>І. Матяш</i>
<i>В. Г.</i> – <i>В. Гринько</i>	<i>І. Мир.</i> – <i>І. Мироненко</i>
<i>В. Гей</i> – <i>В. Гей</i>	<i>І. Н.-Л.</i> – <i>І. Нечуй-Левицький</i>
<i>В. Гр.</i> – <i>В. Грінчак</i>	<i>І. Паш.</i> – <i>І. Пашківський</i>
<i>В. Гус.</i> – <i>В. Густі</i>	<i>І. Ф.</i> – <i>І. Франко</i>
<i>В. З.</i> – <i>В. Забіла</i>	<i>К. Б.</i> – <i>К. Басистий</i>
<i>В. К.</i> – <i>В. Крикуненко</i>	<i>Л. Бор.</i> – <i>Л. Боровиковський</i>
<i>В. М.</i> – <i>В. Місевич</i>	<i>Л. Г.</i> – <i>Л. Глібов</i>
<i>В. О.</i> – <i>В. Осадчий</i>	<i>Л. З.</i> – <i>Л. Закордонець</i>
<i>В. Р.</i> – <i>В. Раєвський</i>	<i>Л. Заб.</i> – <i>Л. Забашта</i>
<i>В. Род.</i> – <i>В. В. С.</i> –	<i>Л. Кос.</i> – <i>Л. Костенко</i>
<i>В. Сторожук</i>	<i>Л. Т.</i> – <i>Л. Таран</i>
<i>В. С.</i> – <i>В. Сосюра</i>	<i>Л. У.</i> – <i>Леся Українка</i>
<i>В. Сим.</i> – <i>В. Симоненко</i>	<i>Л.Тен.</i> – <i>Л. Тендюк</i>
<i>В. Стус</i> – <i>В. Стус</i>	<i>Л.Ч.</i> – <i>Л. Чернов</i>
<i>В. Ч.</i> – <i>ФВ. Чубенко</i>	<i>М Ф.</i> – <i>М.Федунець</i>
<i>В. Ю.</i> – <i>В. Юричко</i>	<i>М. Б.</i> – <i>М. Бажан</i>
<i>Г. Б.</i> – <i>Г. Бідняк</i>	<i>М. В.</i> – <i>Марко Вовчок</i>
<i>Г. Г.</i> – <i>Г. Гордасевич</i>	<i>М. Г.</i> – <i>М. Гурець</i>
<i>Г. К.</i> – <i>Г. Коваль</i>	<i>М. Гр..</i> – <i>М. Грищенко</i>
<i>Г. К.-О.</i> – <i>Г. Квітка-</i>	<i>М. Д.</i> – <i>М. Доленго</i>
<i>Основ'яненко</i>	<i>М. К.</i> – <i>М. Костомаров</i>
<i>Г. С.</i> – <i>Г. Сковорода</i>	<i>М. Коц.</i> – <i>М. Коцюбинський</i>
<i>Г. Тют.</i> – <i>Г. Тютюнник</i>	<i>М. М.</i> – <i>М. Малахута</i>
<i>Г.П.</i> – <i>Г. Пастушенко</i>	<i>М. Р.</i> – <i>М. Рильський</i>
	<i>М. С.</i> – <i>М. Самійленко</i>

М. Ст. – М. Стельмах

М. Стар. – М. Старицький

М. Т. – М. Тарновський

М. Ш. – М. Шевченко

Н. Вол. – Н. Волотовська

Н. Д. – Н. Диб'як

Н. К. – Н. Куфко

Н. Kim – Н. Kim

Н. Т. – Н. Тихий

Н. тв. – Народна творчість

*О. А.-Ч. – О. Афанасьєв-
Чужбинський*

О. В. – Остап Вишня

О. Вер. – О. Вертіль

О. Г. – О. Гончар

О. Д. – О. Довгий

О. І. – О. Іваненко

О. К. – О. Ковальчук

О. Коб. – О. Кобилянська

О. Кур. – О. Курбас

О. Ол. – О. Ольжич

О. С. – О. Слоновська

О. С. – О. Стороженко

О. Ш. – О. Шарварок

О.М. – О. Матійко

О.О. – Олександр Олесь

П. З. – П. Загребельний

П. К. – П. Куліш

П. М. – Панас Мирний

П. О. – П. Осадчук

П. П. – П. Панч

П. Пер. – П. Перебийніс

П. Т. – П. Тичина

П. Ф. – П. Филипович

С. В. – С. Васильченко

Т. В. – Т. Василенко

Т. Ш. – Т. Шевченко

Ю. К. – Ю. Каплан

Ю. М. – Ю. Мушкетик

Ю. Р. – Ю. Рибчинський

Ю. Ю. – Ю. Юрченко

